

VATTENVERKSAMHET

Nej till turbinbyte i Untra

Mark- och miljööverdomstolen ändrar underinstansens dom och avslår Fortums ansökan om att byta ut turbiner vid Untra kraftverk i Dalälven i Tierps kommun.

Domen är på sätt och vis en seger för en lång rad överklagande parter: Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Länsstyrelsen i Uppsala län, Naturvårdsverket, Svenska Naturskyddsföreningen och Älvräddarnas Samorganisation.

Vid förhandlingarna framhöll dock Naturvårdsverket att ingen prövning har gjorts mot utbyggnadsförbudet i 4 kap. 6 § miljöbalken, där denna älvsträcka ingår. Samtliga övriga parter ansåg att det överklagade tillståndet strider mot utbyggnadsförbudet. Domstolen anser däremot inte att det är fråga om en utbyggnad då det finns gamla tillstånd att avleda motsvarande vattenmängd, något som överklagande parter alltså inte håller med om. Eftersom förnyelsen av kraftverket därmed skulle ge samma "nominella kapacitet" som tidigare avfärdar domstolen argument om påverkan på vattenstatus och

Natura 2000-områdena Båtfors och Untraffjärden, vilka bland annat hyser ål, asp, harr, öring och utter.

Det som gör att bolaget ändå får avslag är att ansökan enligt domstolen är bristfällig eftersom den helt saknar redovisning av hur fisk och andra levande organismer skadas och vilka skyddsåtgärder som bolaget vill vidta i enlighet med miljöbalkens krav på bästa möjliga teknik.

"Älvräddarna är förstas positiva till att tillståndet inte beviljades, eftersom vi anser att skyddsåtgärder alltid måste finnas. Men domstolen gör också bedömningen att Fortum har rätt att avleda mer vatten än vad någon tidigare dom gett dem rätt till, vilket vi anser är mycket oroande", skriver Älvräddarnas Samorganisation i en kommentar.

KÄLLA

Mark- och miljööverdomstolen

Klimatet inte allt

Om några veckor, den 3 december, samlas världens klimatförhandlare för klimatkonventionens 24:e partsmöte i den polska staden Katowice. Konventionens deltagande länder förväntas besluta om den regelbok som ska få till följd att parterna lever upp till sitt åtagande, att minska utsläppen av växthusgaser så att ökningen av världens medeltemperatur håller sig under två grader, eller helst 1,5.

Med tanke på den rapport om 1,5-gradersmålet som FN:s internationella klimatpanel, IPCC, lade fram tidigare i höst, och som innebär att vi kanske har ett fönster på omkring 10 år för att stabilisera klimatförändringarna, är det ett helt avgörande möte.

Det finns också en annan fråga som är lika viktig. Ekosystemen utarmas nu mycket snabbt. WWF:s Living Planet Report visar att av de vilda djurbestånd som fanns 1978 finns nu bara 40 procent kvar! Utan ekosystem inget liv. Förvänta dig därför allt fler verktyg som hjälper företag att minska sitt negativa avtryck på biologisk mångfald.

PERNILLA STRID, REDAKTÖR

pernilla.strid@aktuellhallbarhet.se

SID 7 EXPERTKOMMENTAR • ANNE MARIE VASS, SUSAN STRÖMBOM:
Många textilier omfattas av nya kemikalieförbudet

SID 9 EXPERTKOMMENTAR • CLARA LIDBERG:
Är det förorenaren som betalar för dricksvattenskyddet?

I DET HÅR NUMRET

Kopiering utan skriftligt tillstånd förbjuden enligt lagen om upphovsrätt

Prövning/tillsyn	sid 2	Plast	sid 10
Hav/vatten	sid 3	Energi	sid 10
Bygga/bo	sid 3	Avfall	sid 10
Nya EU-regler	sid 4	Natur/mångfald	sid 11
Nya svenska regler	sid 5	Bank/finans	sid 11
Jordbruk	sid 5	Social Hållbarhet	sid 11
Kemikalier	sid 6	Remisser	sid 12
Expertkommentar (kemikalier)	sid 7	Utlysningar	sid 12
Klimat/transporter	sid 8	Publikationer	sid 12
Expertkommentar (vattenskydd)	sid 9	Kalender	sid 12

Klartecken för att bygga ut oljeraffinaderi

I en deldom får Preem tillstånd av Mark- och miljödomstolen i Vänersborg för en kraftig utbyggnad av sitt oljeraffinaderi i Lysekil.

Tillståndet för anläggningen Preemraff ger möjlighet till en årlig maximal genomströmning av 13,9 miljoner ton råvaror, satsningmaterial och blandningskomponenter såsom råolja, petroleumoljor, naturgas, HVO och RME.

Bland annat Naturskyddsföreningen i Lysekil har protesterat mot tillståndsgivningen då raffinaderiet i och med tillståndet kommer att utgöra Sveriges största punktutsläppskälla av koldioxid. Bolaget försvarar sig med att man ställer om mot minskad produktion av

tjockolja, ökad produktion av förnybart och samtidigt bygger en anläggning med bra miljöprestanda i ett internationellt perspektiv. Dessutom ska anläggningen delta i ett försök med koldioxidinfångning och lagring, CCS.

Prövningen har inte omfattat koldioxidutsläppen, eftersom anläggningen ingår i EU:s utsläppshandel. Däremot krävdes en artskyddsdispens för att skada eller förstöra viloplats för fransfladdermusen, där bolaget som gengäld ska genomföra ett åtgärdspro-

gram. Även för att gräva upp blåsippor har bolaget fått dispens.

En av de övriga stora frågor som behandlats är påverkan på vattenstatus. Bland annat har länsstyrelsen påvisat halter av PFOS (perfluoroktansulfonat) som överstiger angivna värden för god kemisk status. Enligt domstolen krävs det ytterligare undersökningar för att bland annat klarlägga på vilket sätt utsläppen av ämnen från verksamheten påverkar möjligheterna att bibehålla eller uppnå god status för aktuella miljö kvalitetsnormer.

KÄLLA
Mark- och miljödomstolen i Vänersborg

Ingen skidanläggning i örnrevir

Örndalen Resort får inte miljötillstånd till en ny skidanläggning i Skorvdalen, Härjedalen.

Örndalen Resort har lanserats som Sveriges första alpina storsatsning sedan 1980-talet. Men just närvaron av kungsörnar har hittills stoppat projektet.

Efter att bolaget fått nej på sin första ansökan stöpte bolaget om projektet och ansökte på nytt. I juni sa dock Mark- och miljödomstolen nej till ansökan, något som bolaget överklagade.

Nu har Mark- och miljööverdomstolen beslutat att inte bevilja prövningstillstånd till bolagets överklagande av domen, vilket innebär att underinstansens dom står fast.

Enligt domen från underinstansen, Mark- och miljödomstolen i Östersund, riskerar den föreslagna verksamheten i Härjedalen att skada fortplantningsråden och viloplats för kungsörn.

Visserligen talar mycket för att ett

skyddsområde på 1000 meter kan räcka för att inte störa fåglarnas fortplantning. Men det finns inte något fågelskyddsområde eller motsvarande som upprätthåller det skyddsavståndet.

Reviret kan istället komma att gradvis försämrats av ökad aktivitet i området, något som enligt domstolen inte är tillåtet enligt EU-kommissionens och Naturvårdsverkets vägledning till artskyddsdirektivet. Eftersom det är osäkert om örnarna kan hitta andra revir att söka sig till, kan inte verksamheten tillåtas.

”Risken för ökad mänsklig närvaro bedöms bli omfattande under den mest känsliga perioden under kungsörnens häckningstid. Följden innebär att områdets kontinuerliga ekologiska funktion inte kan upprätthållas trots de nu före-

slagna skyddsåtgärderna”, skriver domstolen.

När frågan om fågelskyddsområde kom upp i prövningen var Länsstyrelsen positiv, men eftersom det något sådant inte finns kunde det alternativet inte prövas av domstolen.

Örndalen Resorts första ansökan avslogs av Mark- och miljööverdomstolen med motiveringen att anläggningen skulle innebära ett ”avsiktligt störande”, vilket är förbjudet enligt artskyddsförordningen.

Någon dispens kunde enligt domstolen inte beviljas eftersom anläggningen inte kunde betraktas som ett allt över-skuggande allmänintresse.

KÄLLOR
Mark- och miljööverdomstolen
Mark- och miljödomstolen

NYA LAGAR VARJE VECKA PÅ LAGOCHRATT.SE

Vi behandlar personuppgifter om dig som kund och användare av våra tjänster. Vissa uppgifter delas även inom Bonnierkoncernen. Uppgifterna är sådana som du lämnar själv, som vi samlar in baserat på hur du använder våra digitala tjänster samt uppgifter som inhämtas från tredje part. Personuppgifterna används främst för att tillhandahålla beställda produkter och tjänster både digitalt och fysiskt, för statistik, utveckling och analys, kommunikation

med dig och för att skicka direktmarknadsföring, även elektronisk. Du har alltid rätt att tacka nej till sådan marknadsföring. Uppgifterna kommer även att användas för att kombinera uppgifter som du lämnar direkt eller indirekt (via bl a cookies) genom din användning av Bonnierkoncernens digitala tjänster för att vi ska kunna erbjuda dig innehåll, tjänster och annonser baserat på dina intressen. Närmare information om hur vi behandlar personuppgifter

och vilka rättigheter du har till dina personuppgifter hittar du på gdpr.bonniernews.se/personuppgiftspolicy. Där kan du även ta del av vår cookiepolicy. Vid frågor om vår personuppgiftsbehandling är du välkommen att kontakta oss på kundservice@bbm.bonnier.se

BONNIER

PRÖVNING/TILLSYN (FORTS)

Stopp för externa massor

Mark- och miljööverdomstolen nekar ett täktbolag att föra in externa massor i en naturgrustäkt.

Miljöprövningsdelegationen sade nej till verksamheten, medan Mark- och miljödomstolen sade ja. Länsstyrelsen överklagade och menade att platsen inte var lämplig med tanke på risken för förorening av grundvattenförekomsten Karlslund-Kilåsen, som pekats ut som riksintressant för dricksvattenförsörjningen

Bolaget å sin sida menade att risken för förorening var liten då bolaget åtagit sig att endast använda rena massor, som kontrollerats genom ett kontrollprogram.

Prövningen har handlat om ifall det är förenligt med miljöbalken att tillåta

införsel och hantering av externa massor inom det tidigare verksamhetsområdet, genom dels återvinning av avfall, dels krossning och sortering av bergmaterial. En del av schaktmassorna, i form av jord och sten, var tänkta att användas för efterbehandling av täktområdet.

Enligt domstolen innebär det alltid en viss risk för förorening att föra in externa massor till ett icke-förorenat område. Domstolen konstaterar att täktbottnen ligger endast en halv meter över grundvattennivån.

”Vid införsel av stora mängder mas-

sor är det svårt att säkerställa att samtliga massor som förs in i området faktiskt är rena. Naturgrustäkter är särskilt känsliga för föroreningar eftersom marken har hög genomsläpplighet och i förevarande fall angränsar dessutom den tidigare täkten till en grundvattenförekomst”, skriver domstolen. Enligt domstolen har bolaget inte visat att den tidigare naturgrustäkten utgör en lämplig lokalisering för införsel och hantering av externa massor.

KÄLLA

[Mark- och miljööverdomstolen](#)

HAV/VATTEN

Utökat miljöskadeansvar för vatten

Vid bedömningen av om en skada är en allvarlig miljöskada ska det även beaktas om skadan har en betydande negativ effekt på ett havsområdes miljöstatus.

Det föreslår regeringen i en promemoria om förbättrat genomförande av miljöansvarsdirektivet.

Förslagen i promemorian beror främst på att EU-kommissionen i juli riktade en formell underrättelse till Sverige och vidhöll att Sverige inte korrekt genomfört ändringar i direktiv. Det handlar om definitionen av ”skador på vatten” som ändrats i miljöansvarsdirektivet, genom att en ändrad definition införts i offshoredirektivet.

Enligt promemorians förslag ska förordningen om allvarliga miljöskador ändras. Den nya texten ska särskilt ange att, när bedömningen görs av om en skada är allvarlig, ska det särskilt beaktas om skadan har en betydande negativ effekt på ett havsområdes miljöstatus.

Ramdirektivet för vatten och havsmiljödirektivet överlappar delvis varandra i fråga om vilka vattenområden som omfattas av respektive direktiv. Och miljöbalken gäller endast på

svenskt territorium såvida inte något annat särskilt anges i balken eller annan lag. Promemorian föreslår att miljöbalkens bestämmelser i fråga om allvarliga miljöskador på vatten ska tillämpas även i Sveriges ekonomiska zon.

Förslagen i promemorian ska också underlätta tillträde till fastigheter vid sanering samt uppdatera några hänvisningar i 5 kap. miljöbalken.

KÄLLA

[Regeringen](#)

BYGGA/BO

Många positiva till uppstramad översiktsplanering

Många remissinstanser är positiva till förslagen från översiktsplaneutredningen.

I sitt första betänkande gav utredningen förslag på hur översiktsplaner ska kunna hållas aktuella. I det andra betänkandet föreslås en ny lag som ska göra det möjligt för kommuner att säkerställa att kommunalt ägd mark kommer att byggas med hyresrätter. När det gäller förslagen om översiktsplan har remisstiden nu gått ut.

Mark- och miljööverdomstolen tycker att förslagen är väl avvägda och på

många sätt förtydligar reglerna. Bland annat är det bra att översiktsplanen ska finnas digitalt och att länsstyrelsen får tydligare krav på sin granskning.

Domstolen instämmer i utredningens slutsats att översiktsplaner inte bör göras bindande, istället kan områdesbestämmelser användas. Inte heller bör varierande bygglovsplikt läggas in i planerna, reglerna om bygglov är krångliga nog ändå.

Domstolen gillar också att kommunerna kommer tvingas göra strategiska överväganden innan planläggning och bygglovsprövning. Det bör dock förtydligas att riksintressen ska redovisas i planerna.

Det är även positivt att strandskyddsfrågan ska behandlas på ett övergripande sätt i planen, anser domstolen.

KÄLLA

[Regeringen](#)

EU:s rättsakter om miljö och hållbarhet vecka 43-45, som är av betydelse för Sverige. Indelningen i ämnesområden är inte heltäckande, en lagändring kan falla under flera områden.

HAV/VATTEN

Förordning 2018/1628 Rådets förordning (EU) 2018/1628 av den 30 oktober 2018 om fastställande för 2019 av fiskemöjligheter för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön och om ändring av förordning (EU) 2018/120 om vissa fiskemöjligheter i andra vatten

Rättelse till rådets förordning (EU) 2018/1628 av den 30 oktober 2018 om fastställande för 2019 av fiskemöjligheter för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön och om ändring av förordning (EU) 2018/120 om vissa fiskemöjligheter i andra vatten (EUT L 272, 31.10.2018)

Rådets beslut (EU) 2018/1601 av den 15 oktober 2018 om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i Internationella sjöfartsorganisationen vid det 73:e mötet i kommittén för skydd av den marina miljön och vid det 100:e mötet i sjösäkerhetskommittén om antagandet av ändringar av bestämmelse 14 i bilaga VI till den internationella konventionen till förhindrande av förorening från fartyg och den internationella koden för det utökade programmet för inspektioner vid besiktning av bulkfartyg och oljetankfartyg, 2011

JORDBRUK/LIVSMEDEL

Förordning 2018/1584 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1584 av den 22 oktober 2018 om ändring av förordning (EG) nr 889/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll (Text av betydelse för EES.)

Förordning 2018/1587 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1587 av den 22 oktober 2018 om återkallelse av utseendet av Istituto Superiore di Sanità, Rom, Italien, som ett europeiskt referenslaboratorium för de restsustanser som förtecknas i grupp B 3 c i bilaga I till rådets direktiv 96/23/EG (Text av betydelse för EES.)

Rättelse till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 av den 30 maj 2018 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007 (EUT L 150, 14.6.2018)

Kommissionens beslut (EU) 2018/1590 av den 19 oktober 2018 om ändring av besluten 2012/481/EU, 2014/391/EU, 2014/763/EU och 2014/893/EU vad gäller giltighetstiden för ekologiska kriterier för tilldelning av EU:s miljömärke till vissa produkter och av tillhörande bedömnings- och kontrollkrav [delgivet med nr C(2018) 6805] (Text av betydelse för EES.)

KEMIKALIER

Förordning 2018/1659 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1659 av den 7 november 2018 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 844/2012 med hänsyn till de vetenskapliga kriterier för att fastställa hormonstörande egenskaper som infördes genom förordning (EU) 2018/605 (Text av betydelse för EES.)

Rättelse till kommissionens genomförandebeslut 2013/674/EU av den 25 november 2013 om riktlinjer avseende bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 om kosmetiska produkter (EUT L 315, 26.11.2013)

KEMIKALIER FORTS (BIOCIDER)

Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1622 av den

29 oktober 2018 om icke-godkännande av vissa verksamma ämnen i biocidprodukter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 (Text av betydelse för EES.)

Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1623 av den 29 oktober 2018 om myggor som på icke-naturlig väg har smittats med Wolbachia och används för vektorbekämpningsändamål, i enlighet med artikel 3.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 (Text av betydelse för EES.)

LIVSMEDEL

Förordning 2018/1660 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1660 av den 7 november 2018 om införande av särskilda villkor för import av vissa livsmedel av icke-animalskt ursprung från vissa tredjeländer på grund av riskerna för kontaminering med bekämpningsmedelsrester, om ändring av förordning (EG) nr 669/2009 och om upphävande av genomförandeförordning (EU) nr 885/2014 (Text av betydelse för EES.)

SAMHÄLLSSKYDD/BEREDSKAP

Förordning 2018/1650 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1650 av den 5 november 2018 om ändring av bilaga I till förordning (EG) nr 798/2008 vad gäller uppgifterna om Kanada, Ryssland och Förenta staterna i förteckningen över tredjeländer, områden, zoner eller delområden från vilka vissa varor av fjäderfä får importeras till eller transiteras genom unionen i samband med högpato-gen aviär influensa (Text av betydelse för EES.)

Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1687 av den 7 november 2018 om ändring av beslut 2007/25/EG om vissa skyddsåtgärder i samband med högpato-gen aviär influensa och förflyttning av sällskapsfåglar som åtföljer sin ägare till ge-

menskapen, vad gäller dess tillämpningsperiod [delgivet med nr C(2018) 7240] (Text av betydelse för EES.)

TRANSPORTER

Rådets beslut (EU) 2018/1609 av den 28 september 2018 om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i arbetsgruppen för tullfrågor som rör transporter vid Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa (Unece) respektive i Uneces landtransportkommitté angående antagandet av konventionen om underlättande av gränsövergångsföraranden för passagerare, bagage och lastbagage som transporteras i internationell trafik på järnväg

Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1614 av den 25 oktober 2018 om specifikationer för de fordonsregister som avses i artikel 47 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/797 och om ändring och upphävande av kommissionens beslut 2007/756/EG (Text av betydelse för EES.)

Föreskrifter nr 141 från Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa (Unece) – Enhetliga bestämmelser om godkännande av fordon med avseende på system för övervakning av däcktryck (TPMS) [2018/1593]

Ett beslut är ett bindande krav som riktar sig till en medlemsstat eller unionsmedborgare. Samtliga EU-regler finns även på eur-lex.europa.eu/sv/index.htm

En förordning är bindande och direkt tillämplig, och gäller i medlemsstaterna på samma sätt som en nationell lag, utan att de nationella myndigheterna vidtar några åtgärder.

Ett direktiv slår fast bindande mål för medlemsstaterna. Länderna väljer sedan hur målen ska uppnås inom ramen för den egna rättsordningen.

Nya svenska författningar om miljö och hållbarhet vecka 43-45.

AVFALL

SFS 2018:1594 Förordning om bidrag till kommuner för kostnader för flyttning, uppställning och skrotning av vissa fordon

BYGGG/BO

SFS 2018:1596 Förordning om upphävande av förordningen (1980:1068) om ändrade bestämmelser i fråga om räntebidrag för energisparlån

SFS 2018:1598

Förordning om upphävande av förordningen (1990:916) om vissa lån till forskningsinriktat experimentbyggande

SFS 2018:1599

Förordning om upphävande av förordningen (2003:506) om investeringsstimulans för byggande av mindre hyresbostäder och studentbostäder

SFS 2018:1601

Förordning om upphävande av förordningen (2012:545) om stöd till planeringsinsatser för landsbygdsutveckling i strandnära lägen

SFS 2018:1602

Förordning om upphävande av förordningen (2012:824) om stöd till inventering av mark för byggande av studentbostäder

SFS 2018:1603

Förordning om upphävande av förordningen (2013:145) om stöd för innovativt byggande av bostäder för unga

SFS 2018:1604

Förordning om upphävande av föreskrift (2002:3) om garantiavgift enligt förordningen (1993:1591) om statlig kreditgaranti för lån för omfördelning av ränteutgifter på lån till bostäder

SFS 2018:1605

Förordning om ändring i förordningen (1981:340) om avgift för administration av statliga bostadslån m.m.

SFS 2018:1606

Förordning om upphävande av förordningen (2001:531) om statligt investeringsbidrag för byggande av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist

ENERGI

SFS 2018:1600

Förordning om upphävande av förordningen (2007:160) om stöd till planeringsinsatser för vindkraft

NFS 2018:9

Naturvårdsverkets föreskrifter om upphävande av kungörelse med föreskrifter (SNFS 1992:7) om inbetalning av miljöavgift på utsläpp av kväveoxider.

HANDEL

SFS 2018:1613

Förordning om ändring i förordningen (2016:1041) om plastbärkassar

JORDBRUK/LIVSMEDEL

SFS 2018:1619

Förordning om ändring i förordningen (2014:1101) om EU:s direktstöd för jordbrukare

SJVFS 2018:28 Saknr Y12

Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1992:38) om bekämpning av amerikansk yngelröta och varroasjuka hos bin.

SJVFS 2018:33 Saknr M 39

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om foder

JORDBRUK/VÄXTSKYDD

SJVFS 2018:35

Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2013:38) om växtskadegörare som omfattas av Europeiska kommissionens genomförandebeslut

KEMIKALIER

KIFS 2018:4

Föreskrifter om ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer

LANDSBYGD

SFS 2018:1620

Förordning om ändring i förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder

LUFT/OZON

NFS 2018:10

Naturvårdsverkets föreskrifter om upphävande av kungörelse med föreskrifter (SNFS 1993:7) om hantering av brandsläckningsanordningar med halon m.m.;

NATUR/MÅNGFALD

SFS 2018:1609

Förordning om ändring i terrängkörningsförordningen (1978:594)

SAMHÄLLSSKYDD/BEREDSKAP

MSBFS 2018:7

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om anmälan och identifiering av leverantörer av samhällsviktiga tjänster

MSBFS 2018:8

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om informationssäkerhet för leverantörer av samhällsviktiga tjänster

TRANSPORTER

STEMFS 2018:3

Statens energimyndighets föreskrifter om elbusspremie

JORDBRUK

Ammoniumkarbonat kan förbjudas i gödsel

För att följa takdirektivet behöver Sverige förbjuda användning av gödselmedel som innehåller ammoniumkarbonat, konstaterar regeringen.

Enligt regeringen finns det inget som tyder på att ammoniumkarbonat förekommer i gödselmedel som används i Sverige. Men förbudet måste ändå införas, enligt en bilaga till takdirektivet. Direktivet syftar till att förbättra luftkvaliteten, och förbudet mot ammoniumkarbonat i gödsel ska minska halten av ammoniak.

I en promemoria föreslår regeringen att ett förbud mot användning av ammoniumkarbonat införs i förordningen om förbud mm i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, i enlighet med vad Naturvårdsverket har föreslagit.

Den viktigaste källan till ammoniak i luften är enligt regeringen hantering av

stallgödsel och gödselmedel i jordbruket. Enligt takdirektivet ska Sverige minska dessa utsläpp med 15 procent till år 2020 och 17 procent till år 2030, jämfört med 2005. Regeringen konstaterar att Sverige förutspås klara målet med råge.

KÄLLA
Regeringen

Ny strategi för hormonstörande ämnen

EU-kommissionen ska se över lagstiftningen om hormonstörande ämnen.

I en så kallad kommunikation till parlamentet, ministerrådet, ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén berättar kommissionen att den ska ta fram ett heltäckande ramverk för hormonstörande ämnen.

Enligt kommissionen har de vetenskapliga bevisen för kopplingen mellan hormonstörande ämnen, mänskliga sjukdomar och effekter på djurlivet stärkts. Men det finns ännu kunskapsluckor om hur stor påverkan kemikalier har på förloppet jämfört med arvsanlag, näringsintag, livsstil och andra miljöfaktorer. Det finns också andra kunskapsluckor och dispyter, bland annat om cocktaileffekter och huruvida det ex-

isterar någon säker tröskelnivå för hormonstörande ämnen, skriver kommissionen.

På senare år har kommissionen, pådriven av bland annat en stämning från Sverige, tagit fram vetenskapliga kriterier för hormonstörande ämnen i bekämpningsmedel och biocider, förbjudit två ämnen enligt Reach och satt upp 13 ämnen på kandidatlistan. Andra restriktioner har införts i vattenlagstiftningen och kosmetikalagstiftningen, samtidigt som exempelvis ny lagstiftning om plastförpackningar håller på att utvecklas. Nu vill kommissionen ta ett helhetsgrepp för att se om lagstiftningen är konsekvent och ger ett till-

räckligt skydd.

Alla intressenter bjuds in att delta i arbetet. Konkreta åtgärder som aviseras är att organisera ett årligt forum om hormonstörande ämnen, ge ökat stöd till OECD för att ta fram internationella testriktlinjer, undersöka om hormonstörande ämnen kan inkluderas i internationell ämnesklassificering samt starta en ny webbplats.

Kemiindustriernas branschorganisation CEFIC är positiv till initiativet medan flera miljöorganisationer är skeptiska och bland annat pekar på att strategin inte har några konkreta mål.

KÄLLA
EU-kommissionen

Nya märkningsregler för 34 ämnen

16 ämnen får nya krav på klassificering och märkning i EU och 18 ämnen får ändrade krav.

EU-kommissionen har beslutat om ändringar av CLP-förordningen om klassificering, märkning och förpackning av kemiska produkter. Genom ändringen förs ytterligare 16 ämnen upp på förordningens bilaga VI, vilket innebär att ämnena omfattas av EU-gemensamma regler om hur de ska klassificeras och märkas. För 18 ämnen som redan finns på bilagan ändras reglerna om hur

de ska klassificeras och märkas.

Exempel på ett vanligt ämne som är nytt i bilagan är metylisotiazolinone. Exempel på ett vanligt ämne som fått ändrad klassing är kathon. Bägge används som konserveringsmedel, bland annat i färger, och bägge klassas numera som allergiframkallande på huden i kategori 1A.

Leverantörer av ämnen och bland-

ningar får fram till den 1 maj 2020 på sig att anpassa märkningen och förpackningen till de nya reglerna och sälja ut befintliga lager. Under den tiden får de också möjlighet att se till att de lever upp till andra krav som ändringen medför, till exempel kraven för biocidprodukter.

KÄLLA
Kemikalieinspektionen

Alla PFAS ska rapporteras från första januari

Från den 1 januari ska alla PFAS-ämnen rapporteras in till produktregistret, oavsett halt.

Efter notifiering hos EU-kommissionen har Kemikalieinspektionen nu beslutat om de nya föreskrifter som tidigare aviserats.

PFAS står för poly- och perfluorerade alkylsubstanser och ämnena ligger bakom skandalen med dricksvattenförorening vid brandövningsplatser runt om i Sverige.

I dag gäller rapporteringsplikt för alla PFAS som förekommer i halter över 5 procent, samt för alla faroklassificerade PFAS oavsett halt. Dessa regler kompletteras nu genom att alla PFAS ska

rapporteras oavsett halt, av alla företag som har en omsättning på minst 5 miljoner kronor. Halten behöver inte anges, ej heller vilka specifika ämnen som ingår.

För att veta om PFAS förekommer kan det krävas kemisk analys. Vilka ämnen som ingår i ämnesgruppen framgår av en definition som införs i Kemikalieinspektionens föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer.

Kemikalieinspektionen är oroad över att PFAS är extremt svårnedbrytbara, vattenlösliga och lätt förflyttar sig i

mark, samtidigt som de flesta idag inte är rapporteringspliktiga då de sällan förekommer i halter över fem procent och de flesta saknar klassificering. Därmed finns risken för fortsatt förorening av dricksvattentäkter, föroreningar som kan finnas kvar under mycket lång tid. Med de nya reglerna hoppas myndigheten få ökad kunskap om problemets omfattning.

Första rapporteringstillfället blir den 28 februari 2020.

KÄLLA
Kemikalieinspektionen

NYA LAGAR VARJE VECKA PÅ LAGOCHRATT.SE

Så fungerar nya förbudet mot farliga ämnen i textilier

EU-kommissionen har beslutat att förbjuda 33 farliga kemiska ämnen i bland annat kläder och vissa typer av hemtextilier. De nya reglerna börjar gälla den 1 november 2020.

Det nya förbudet i EU:s kemikalielagstiftning Reach (EG) nr 1907/2006 innebär att 33 kemiska ämnen och ämnesgrupper begränsas så att de inte får finnas över en viss halt i en rad olika textilvaror. De varor som omfattas av begränsningen är sådana som kan orsaka direkt exponering av farliga ämnen för konsumenterna genom hudkontakt eller inandning. Regeln finns i förordning (EU) 2018/1513 som beslutades den 10 oktober i år och gäller exempelvis skor, kläder, lakan, handdukar och inredningstextilier. Både textilvaror som används för privat bruk och i offentlig miljö omfattas av begränsningen. I offentlig miljö kan det till exempel handla om sänglinne på ett sjukhus, textilklädsel på stolar i bussar och bilar eller möbelklädsel på ett bibliotek.

Begränsningen som börjar gälla den 1 november 2020 omfattar en lista med 33 så kallade CMR-ämnen. Det är ämnen som är cancerframkallande, skadliga för arvsmassan (mutagena) eller kan störa fortplantningsförmågan (reproduktionstoxiska). Det innebär att ämnena till exempel kan bidra till att försvåra möjligheten att få barn, påverka hjärnans utveckling hos foster eller på sikt leda till utveckling av cancer. Syftet med det nya förbudet är att minska människors exponering för de farliga ämnena. Konsumenterna riskerar i dag främst att exponeras för CMR-ämnena genom hudkontakt. Små barn som är mer känsliga än vuxna riskerar också i högre grad att exponeras via munnen för ämnena som avges från textilvarorna.

Begränsningar i Reach-lagstiftningen listas i bilaga XVII till förordningen. Den nya begränsningen innebär att bilaga XVII nu har utökats med post nummer 72 där de utpekade ämnena förbjuds i halter över en viss koncentrationsgräns. Den högsta tillåtna koncentrationen specificeras antingen för enskilda ämnen el-

ler för grupper av ämnen. Den tar hänsyn till de tekniska möjligheterna att uppnå en viss nivå och till tillgången till lämpliga analysmetoder.

På listan över de ämnen som förbjuds i textilvarorna finns bland annat ett antal särskilt farliga ftalater, en grupp ämnen som används för att göra plast mjuk och som kan förekomma i exempelvis textiltryck. På listan finns också några färgämnen och fyra särskilt farliga metaller: kadmium, krom, arsenik och bly. Ett annat ämne som begränsas är formaldehyd som kan användas i jackor, rockar och möbelklädsel bland annat för att ge dem flamskyddande egenskaper. På grund av

”Striktare gränser i annan lagstiftning ska alltid tillämpas”

bristande information om lämpliga alternativ tillåts en högre halt formaldehyd under en övergångsperiod fram till den 1 november 2023 i dessa textilvaror. Syftet med det är att ge marknadsaktörer möjlighet att anpassa sig till de nya reglerna.

När det finns striktare koncentrationsgränser för samma ämnen i andra begränsningar i Reach-förordningen eller i annan EU-lagstiftning ska dessa alltid tillämpas. Detta gäller bland annat de gränsvärden för polycykliska aromatiska kolväten (PAH) som fastställs i post 50 i Reach-förordningen och i EU:s direktiv om leksakers säkerhet 2009/48/EG.

Vissa engångstextilier samt personlig skyddsutrustning som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/425 och medicintekniska produkter som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU)

2017/745 är undantagna från de nya reglerna. Skälet till det är att sådana produkter måste uppfylla särskilda krav på säkerhet och funktion.

Delar av varor som är gjorda av äkta läder, päls eller skinn omfattas inte heller av den nya begränsningen, även om de har samma användningsområden som liknande textilvaror. Orsaken är att de normalt innehåller andra slags ämnen eftersom andra processer används vid tillverkningen av dessa material. Av samma anledning ingår inte knappor, blytlås och dekorationer som är gjorda av icke-textil material. Hemtextil som konsumenterna mestadels inte har direkt hudkontakt med ingår inte heller, exempelvis gardiner och bordsdukar. Hel-täckningsmattor och annan golvbeläggning av textilmaterial är undantagna bland annat på grund av eventuellt överlappande regler i annan lagstiftning.

Som komplement till begränsningen finns en vägledning som är tillgänglig på flera språk, inklusive svenska. Vägledningen innehåller förtydliganden om vilka varor som ska omfattas av begränsningen, vilka varor som är undantagna och en förteckning över tillgängliga analysmetoder som kan användas för bestämning av halter för de olika ämnena.

Den nya begränsningen har utarbetats genom en förenklad procedur i Reach-förordningen och i samarbete med olika intressenter från myndigheter och näringslivet. EU-kommissionen har för avsikt att se över undantagen och överväga om fler varor och ämnen kan omfattas av samma eller en ytterligare begränsning vid ett senare tillfälle.

ANNE MARIE VASS, utredare,
Kemikalieinspektionen
SUSAN STRÖMBOM, inspektör,
Kemikalieinspektionen

KÄLLOR

EU-kommissionens förordning (EU) 2018/1513
Vägledning om den nya begränsningen

Rapport: Naturgas lika illa som bensin

Naturgas har lika hög klimatpåverkan som bensin, diesel och konventionella marina bränslen, enligt Transport & Environment.

I en ny rapport räknar organisationen på de läckage av metangas som uppstår då naturgas produceras. När läckagen tas med kan naturgasens utsläpp enligt Transport & Environment öka med 9 procent i genomsnitt för alla transportslag.

Organisationen är kritisk till att fossil gas, ofta kallad naturgas, åtnjuter skattelättnader på grund av att gasen anses ha

en lägre miljöpåverkan.

”Beslutsfattare måste acceptera att naturgas inte kommer att göra transportsektorn renare”, skriver Transport & Environment.

I EU beskattas naturgas i genomsnitt 76 procent lägre än diesel. I många länder beskattas naturgas i form av CNG och LNG ännu lägre än så.

“Gasbilar, gaslastbilar och gasfartyg ger inga klimat fördelar och de distraherar oss från våra verkliga mål, en transportsektor med nollutsläpp. Regeringar bör motstå gaslobbyisterna och sluta slösa värdefulla publika medel på gasinfrastruktur och skattelättnader för fossilgas”, säger Jori Sihvonen, talesperson för Transport & Environment, i en kommentar.

KÄLLA
Transport & Environment

Oenighet om klimatmål inför partsmöte

Parlamentet och ministerrådet är oeniga om EU:s utsläppsmål.

EU bör åta sig att minska sina utsläpp med 55 procent till 2030 jämfört med 1990 års nivåer, när världens länder möts för klimatkonventionens 24:e partsmöte i den polska staden Katowice i december. Det anser EU-parlamentet efter en omröstning.

För att höja de nationellt beslutade målen måste alla 28 EU-länder vara överens. Men EU-länderna är splittrade i frågan; vid miljörådsmötet i oktober röstade EU:s miljöministrar visserligen för ett förslag om att de nationellt beslutade målen ska ses över senast 2020, men när det gällde

positionen inför Katowice stannade ministrarnas gemensamma beslut på en minskning om 40 procent till 2030.

I parlamentsomröstningen tog ledamöterna även ställning till en resolution om att man inte kan räkna med att infångning och lagring av koldioxid, CCS, ska bidra till utsläppsminskningarna då tekniken inte visats fungera. Men den resolutionen röstades ner med siffrorna 232 mot 170.

Omröstningen kom till efter att EU:s revisor två dagar tidigare presenterat en rapport om EU:s stödprogram till CCS,

som visade att programmet är en flopp. Endast två forskningsprogram startades under 2009 och trots ett stöd på 424 miljoner euro slutfördes bara ett av dem.

Enligt den icke-bindande resolutionen för Katowice som parlamentet röstade igenom kräver parlamentet att EU uppnår nollutsläpp till år 2050. Resolutionen är en följd av IPCC-rapporten nyligen, som konstaterade att det är avgörande att samhället nu genomför genomgripande förändringar för att nå 1,5-gradersmålet.

KÄLLA
EU-parlamentet

VTI: Priset på koldioxid är avgörande

VTI har publicerat sin tredje rapport i regeringsuppdraget om trafikens samhällskostnader.

Om alla nationella transporter fullt ut skulle betala sina samhällskostnader skulle det bli lättare att nå målet att minska koldioxidutsläppen med 70 procent till år 2030. Men effekten skulle vara mycket begränsad om inte koldioxidskatten höjs från den nuvarande nivån på 1,14 kronor per kilo koldioxid. Det kommer Statens väg och transportforskningsinstitut, VTI, fram till i sin tredje rapport till regeringen om trafikens samhällskostnader.

I rapporten har VTI räknat ut vad olyckor, trängsel, buller, luftföroreningar och klimatpåverkan kostar samhäl-

let. VTI räknar bara på inrikes transporter och finner då att luft- och sjöfarten betalar sina kostnader. Personbilstrafiken betalar för mycket, särskilt på landsbygden, lastbils- och godstågstrafiken för lite medan persontågstrafiken ibland betalar för mycket och ibland för lite.

När det gäller koldioxidutsläppen finns dock ingen vetenskaplig konsensus om vad de faktiskt kommer att kosta samhället, därför utgår rapporten helt enkelt från den politiskt satta nivån på koldioxidskatten, 1,14 kronor per kilo.

– I en genomgång av alla studier som

gjorts de senaste 20 åren hamnar priset på mellan några öre och cirka tre kronor. Medelvärdet ligger under en krona, vilket ligger ganska nära den svenska koldioxidskatten säger Jan-Eric Nilsson, professor på VTI, till Aktuell Hållbarhet.

Enligt studien är det alltså inte koldioxidskatten som är orättvis för personbilar på landsbygden. Men om övriga samhällskostnader skulle fördelas mer rättvist skulle det ge en överflyttning mellan transportslag som även skulle gynna klimatet

KÄLLA
VTI

NYA LAGAR VARJE VECKA PÅ LAGOCHRATT.SE

Dom väcker frågor om förorenarens betalningsansvar

Eskilstuna kommun ska betala en potatisodlare drygt 48 miljoner kronor i ersättning för att dricksvattnet ska skyddas. Domen väcker frågan om det fortfarande är förorenaren som betalar.

Vi vill alla ha rent kranvatten, fritt från bekämpningsmedel och kemikalier. Samtidigt vill vi värna den inhemska livsmedelsproduktionen och ha ett starkt äganderättskydd för markägare. Den här ekvationen måste kommuner, dricksvattenproducenter och lantbrukare lösa, trots otydlig lagstiftning och bristfälliga ersättningsmodeller.

Den 9 oktober 2018 avgjorde Mark- och miljööverdomstolen ett mål mellan Eskilstuna kommun och en markägare som genom kommunens beslut att inrätta vattenskyddsområde tvingats upphöra med all potatisodling (M 9276-17). Målet har rönt viss uppmärksamhet, inte minst på grund av att den inträngsersättning som kommunen ålades att betala till markägaren uppgick till dryga 48 miljoner kronor.

Vattenskyddsområdet i fråga ska skydda åvatten som sedan blir kranvatten för boende i Eskilstuna. Enligt kommunens bedömning krävdes, för ett tillräckligt skydd, ett förbud mot potatisodling med användning av växtskyddsmedel (bekämpningsmedel) inom så kallad tertiär zon (den yttre av tre skyddsområden). Frågan som Mark- och miljööverdomstolen hade att pröva var huruvida markägaren hade rätt till ersättning på grund av inskränkt markanvändning i enlighet med 31 kap. 4 § första stycket 5 miljöbalken.

För att inträngsersättning enligt bestämmelsen ska utgå krävs att beslut om vattenskyddsföreskrifter (enligt 7 kap. 22 § miljöbalken) medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Kommunens invändning var att markägaren redan på grund av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken var skyldig att vidta åtgärder. Grunden var, enligt kommunen, att potatisodling är mycket kemikalieintensiv och att det förelåg en hög risk för påverkan på vattnet. För åtgärder som markägare vidtar på grund av de allmänna hänsynsreglerna

ska inte någon ersättning utgå.

Till saken hör att de allmänna hänsynsreglerna, inklusive försiktighetsprincipen, produktvalsprincipen och skälighetsavvägningen med flera, är så vagt utformade att de svårligen kan tillämpas utan precisering i annan reglering. Detta argument framfördes även av markägaren som stöd för att någon skyldighet att vidta begränsningar inte förelåg innan kommunens beslut om vattenskyddsföreskrifter.

Tidigare har Naturvårdsverkets föreskrifter SNFS 1997:2, och sedermera NFS 2015:2, i viss mån förtydligt och tolkat hur de allmänna hänsynsreglerna

”Vattenskyddsföreskrifter finns numera endast i lokal form.”

ska tillämpas för vattenskyddsområden. I dessa föreskrevs tillståndsplikt för användning av bekämpningsmedel respektive växtskyddsmedel inom vattenskyddsområde. Avslag av tillståndsansökan resulterade dock inte i någon ersättning för markägaren.

SNFS 1997:2 har upphävts och NFS 2015:2 gäller inte vattenskyddsområden som inrättats eller ändrats efter 1 januari 2018. Numera är det tydligare för markägaren när ersättning ska utgå eftersom vattenskyddsföreskrifter numera endast finns i lokal form och beslutas på kommunal nivå. På så sätt finns inte längre två parallella system varav ett inte resulterade i ersättning.

Föreskrifternas utgående har dock resulterat i ökad osäkerhet kring vad de allmänna hänsynsreglerna omfattar och innebär. Naturvårdsverkets föreskrifter

var en kodifiering och precisering av 2 kap. miljöbalken. Argumentet för att ta bort dem var att undvika dubbla ersättningsssystem men resultatet kan också ha blivit ett svagare miljöskydd och en annan typ av rättsosäkerhet. Frågan som många ställer sig idag är: kan lokala vattenskyddsföreskrifter som motsvarar Naturvårdsverkets föreskrifter fortfarande anses precisera de allmänna hänsynsreglerna?

I målet mellan Eskilstuna kommun och potatisodlaren var själva beloppet, 48 miljoner kronor, i stort sett otvistigt. Anledningen var enkel, kommunen och potatisodlaren hade använt samma värderingsmodell, den så kallade IAN-modellen. IAN-modellen är framför allt tänkt att användas på intrång i form av stolpar för ledningar, vägar och liknande. Av okänd anledning tillämpas den även på intrång i form av vattenskydd. Modellen tar ingen hänsyn till vad markägaren eller verksamhetsutövaren kan anses behöva tåla enligt 2 kap. miljöbalken. Kanske hade det varit mer lämpligt med en ersättningsmodell anpassad för skyddsområden, eftersom detta intrång skiljer sig väsentligt från det typ av intrång som en väg innebär.

Inrättandet av vattenskyddsområde ska utgå från proportionalitet mellan allmänna och enskilda intressen. Inträngsersättning har ansetts vara ett sätt att skapa balans. Mark- och miljödomstolens avgörande lämnar dock en känsla av att vågskålen tippat över till förmån för äganderätten. De föreskrifter som tagits bort lämnar ett tomrum och i detta tomrum ekar frågan: är det fortfarande förorenaren som betalar?

CLARA LIDBERG

Miljö- och vattenjurist
Svenskt Vatten

KÄLLA

Mark- och miljööverdomstolen

PLAST

Mycket tunna plastpåsar ska rapporteras

Regeringen har nu beslutat om den utökade rapporteringsplikten för plastbärkassar.

Förordningsändringarna träder i kraft den 1 december och innebär att en ny rapporteringsplikt införs för mycket tunna plastpåsar.

Enligt de nya reglerna ska det framgå i rapporteringen till Naturvårdsverket hur många av de tunna plastbärkassarna som är tunnare än 15 mikrometer, och som behövs av hygienskäl eller tillhålls som primära förpackningar för livsmedel som säljs i lösvikt.

Det var 2016 som förordningen om plastbärkassar infördes som en följd av EU-regler. Förordningen innebär dels en rapporteringsskyldighet för mängden tunna respektive tjocka plastpåsar, dels en skyldighet att informera kunderna om plastpåsarernas negativa miljöpåverkan och hur förbrukningen kan minskas.

Förordningen gällde dock inte de mycket tunna plastpåsarerna. Dessa är nu inkluderade i förordningen, men bara

när det gäller rapporteringsplikten.

Naturvårdsverket har enligt förordningen en skyldighet att se till att förbrukningen av plastbärkassar minskar ner till 90 tunna plastbärkassar per person och år senast den 31 december 2019 och 40 kassar per person och år senast den 31 december 2025. De mycket tunna plastbärkassarna ingår alltså inte i det målet.

KÄLLA
Riksdagen

Förbud mot engångsplast kan omfatta fler artiklar

EU-kommissionens förslag att förbjuda ett antal engångsartiklar av plast har utvidgats av EU-parlamentet och röstats igenom med stor majoritet.

I maj föreslog EU-kommissionen ett förbud mot engångsartiklar såsom tallrikar, bestick, sugrör, drinckpinnar, ballongpinnar och bomullspinnar, vilka sägs utgöra 70 procent av allt marint plastskräp. Parlamentet behandlade förslaget under oktober och adderade då lätta plastpåsar, snabbmatsbehållare av expanderad polystyren, samt produkter tillverkade av så kallad oxo-nedbrytbar plast – en term

som är ifrågasatt.

Parlamentet vill också att varje medlemsland ska få krav på sig att till 2025 minska sin användning av engångsförpackningar som anses sakna alternativ. Med det menar parlamentet exempelvis lådor för hamburgare, glassburkar och grönsaksförpackningar i plast, vilka kommer behöva ersättas med återanvändbara eller återvinningsbara för-

packningar. Länderna ska också bli tvungna att sätta upp nationella planer och mål för att öka flegångsförpackningar, återanvändning och återvinning.

Parlamentet vill också införa mål för nedskräpning med fimar med plast, insamlingsmål för fiskenät samt mål om återvunnen råvara i dryckesflaskor.

KÄLLA
EU-parlamentet

ENERGI

Artificiell intelligens sparar energi åt vattenbolag

Ett vattenbolag minskade energiförbrukningen med 22 procent på tolv veckor .

Det framgångsrika pilotprojektet hos det brittiska vattenbolaget United Utilities får nu till följd att bolaget satsar på att integrera artificiell intelligens, AI, genom hela sin verksamhet.

Bolaget utlyste en innovationstävling och valde ut den kanadensiska teknikfirman Emagin, som fick tillgång till bolagets stora mängd data, system och expertkunskaper och med hjälp av detta

skapade AI-plattformen Harvi för den europeiska vattenmarknaden. Plattformen behandlar data från en mängd områden såsom väder, efterfrågan på vatten, drift av pumpar samt elpriser. Datan används för att fatta beslut om de mest kostnads- och energieffektiva sätten att driva pumparna samt för att hitta läckande ledningar och minimera risken för missfärgat vatten.

Enligt vattenbolagets driftschef Steve Fraser är det centralt för bolaget att minska sina driftskostnader då man lovat att sänka kundernas vattenräkningar med 10,5 procent i absoluta tal med start år 2020. Den nya plattformen ska rullas ut gradvis i hela den nordvästra regionen av landet fram till slutet av 2019.

KÄLLA
United Utilities

AVFALL

Avfall Sverige kräver nya regler om matavfall

Avfall Sverige har hemställt hos regeringen om att det införs en heltäckande reglering av utsortering och insamling av matavfall. I EU:s reviderade ramdirektiv

om avfall ställs krav på obligatorisk insamling av livsmedelsbaserat avfall från och med år 2023. Enligt Avfall Sverige finns det inte några skäl att vänta med ett

generellt krav på utsortering och insamling av matavfall i svensk lagstiftning.

KÄLLA
Avfall Sverige

NATUR/MÅNGFALD

Akut läge för biologisk mångfald

Av de vilda däggdjur, fåglar, fiskar, groddjur och reptiler som fanns på jorden 1978 återstår i dag endast 40 procent. Om två år är den andelen nere i en tredjedel om inte trenden bryts.

Världsnaturfonden WWF:s rapport "Living Planet Report" har släppts världen över och presenterades bland annat vid ett seminarium i den svenska riksdagen.

– När det gäller klimatfrågan och vattenfrågan arbetar många företag framgångsrikt med att förstå och förändra sin påverkan i hela värdekedjan. De måste arbeta på samma sätt när det gäller biologisk mångfald, genom att till exempel arbeta regionalt och över hela branscher i sina leveransområden, säger Daniel Robertsson, chef för samhälls- och näringslivsutveck-

ling på WWF, till Aktuell Hållbarhet.

Han säger att frågan om biologisk mångfald de två senaste åren vuxit från att vara en ickefråga på World Economic Forum till att pekas ut som en av de största globala riskerna i form av ekosystemkollaps. Daniel Robertsson tror att samma le-gala utveckling som i klimatfrågan nu väntar företagen på detta område.

Genom att agera skyndsamt kan företag enligt honom minska tre huvudsakliga risker: att resurserna som företagen är beroende av minskar eller sinar, att det in-

förs snabba och dramatiska regleringar som blir kostsamma för företagen samt att varumärket får negativ uppmärksamhet.

Ett positivt exempel är enligt Daniel Robertsson att WWF:s företagspartner Ikea tillsammans med WWF byggt ihop två naturområden på Borneo med skog där rotting odlas, och alltså börjat rullat tillbaka förlusten av biologisk mångfald samtidigt som tillgängligheten av FSC-certifierad rotting ökar.

KÄLLA
WWF

BANK/FINANS

Bolag stäms för bristfällig hantering av klimatrisk

För första gången någonsin dras ett bolag inför domstol för bristfällig hantering av klimatrisk.

Det är aktieägare som dragit igång en rättstvist med det polska energibolaget Enea. Rättstvisten handlar om bristfällig hantering av klimatrisker i samband med beslutet att bygga det nya kolkraftverket Ostroleka C.

Vid en bolagsstämma under förra månaden godkändes en resolution om att investera i ett nytt kraftverk, trots skarp kritik från en minoritet av aktieägarna. Bakom stämningens ansökan står miljöorganisationen Clientearth, som äger aktier i Enea.

Clientearth menar att beslutet medför

en oförsvarbar finansiell risk för investerare på grund av stigande koldioxidpriser, ökad konkurrens från förnybara bränslen och påverkan från ytterligare energireformer inom EU.

Analytiker vid den internationella tankesmedjan Carbon Tracker menar att det nya kolkraftverket är "en finansiell och ekonomisk katastrof". Uttalandet baseras på en rapport som visar att projektet kan generera negativa nettovärden om 1,7 miljarder euro över hela livscykeln.

Peter Barnett, advokat vid Clientearth, säger i en kommentar att bolaget samt

dess styrelse och ledningsgrupp har ett legalt ansvar att hantera finansiella risker och möjligheter som en följd av klimatförändringen.

"Enea tycks blunda för de väldokumenterade riskerna som projektet hotas av. Aktieägare kan inte luta sig tillbaka när bolag spelar bort deras fonder på dyr, föråldrad och miljöförstörande teknik. Klimatrelaterade rättstvister kommer öka för de bolag som håller fast vid fossila bränslen", säger Peter Barnett.

KÄLLA
Clientearth

SOCIAL HÅLLBARHET

Lösa arbetsformer kan få lagkrav

EU-parlamentets sysselsättningsutskott har godkänt ett lagförslag som ska stärka rättigheterna för arbetare i den så kallade gig-ekonomin.

Termen gig-ekonomi syftar på att anställda likt musiker får enstaka "gig" istället för att ha permanenta anställningar. Det lagförslag som parlamentets sysselsättningsutskott godkänt säkerställer bland annat att anställda i gig-ekonomin ska ha rätt till transparenta anställningsavtal som i skrift klargör lön, eventuella bonusar, rätt till vidareut-

bildning och övertidsersättning.

Enligt lagförslaget ska inga provanställningar få fortgå längre än sex månader. Dessutom ska anställda som tas in vid behov garanteras en miniminivå av arbetstimmar. Arbetsgivare ska inte få hindra arbetare med korttidsanställningar från att ta jobb i andra företag eller hos konkurrerande verksamheter.

Lagförslaget går vidare till EU-parlamentet för godkännande.

I slutet av oktober samlades matbud som arbetar för digitala plattformar som Uber Eats och Foodora i Bryssel med syfte att skapa en gemensam strategi för att kräva bättre arbetsförhållanden.

KÄLLA
EU-parlamentet

**BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING**

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan.

PUBLIKATIONER
**CO2 uptake in
cement-containing
products**

IVL

**Miljöpåverkan från
svensk konsumtion – nya
indikatorer för uppföljning**

Naturvårdsverket

KALENDER
21-22 november, Stockholm

 Nationell konferens oljeska-
deskydd 2018

Naturvårdsverket

27 november, Stockholm

Hållbart näringsliv

 Aktuell Hållbarhet
& Dagens Industri

REMISSER
16 november

Naturvårdsverkets skrivelse Uppdrag
att se över och föreslå ändringar i
reglerna om landsbygdsutveckling i
strandnära läge

Regeringen

21 november

Förslag till ändring av Statens jordbruks-
verks föreskrifter och allmänna råd
(SJVFS 2015:25) om miljöersättningar,
ersättningar för ekologisk produktion,
kompensationsstöd och djurväl-färds-
ersättningar

Jordbruksverket

26 november

Förändringar i Transportstyrelsens
föreskrifter (TSFS 2016:105)
om avgifter

Transportstyrelsen

30 november

Delar av SOU 2017:83 Brännheta
skatter! Bör avfallsförbränning
och utsläpp av kväveoxider från
energiproduktion beskattas?

Regeringen

3 december

SOU 2018:59 Statens gruvliga risker

Regeringen

14 december

Samråd om gränsöverskridande miljöpå-
verkan för bolaget Nord Stream 2 AG:s
planerade gasledningsprojekt – alterna-
tiv sträckning NV Bornholm

Naturvårdsverket

15 december

Boverkets rapporter 2018:22, 2018:23
samt delbetänkandet SOU 2018:51

Regeringen

17 december

Ansökan om myggbekämpning under
2019 i Nedre Dalälvsområdet

Naturvårdsverket

7 januari

Promemorian Batterier som används i
militär utrustning och i utrustning som är
avsedd att sändas ut i rymden undantas
från förbudet mot kadmium och kvicksil-
ver i batterier

Regeringen

18 januari

Promemorian Förbättrat
genomförande av
miljöansvarsdirektivet

Regeringen

18 januari

Ett snabbare bostadsbyggande

Regeringen

31 januari

Promemoria med förslag
till förbud mot användning
av gödselmedel som innehåller
ammoniumkarbonat

Regeringen

1 februari

SOU 2018:44 Möjligt,
tillåtet och tillgängligt

Regeringen

4 februari

Framställan om ändring av
förordning om intelligenta
transportsystem vid
vägtransporter

Regeringen

UTLYSNINGAR
**Cirkulär och biobaserad ekonomi,
från teori till praktik**

Sök senast: 15 november kl 14

Vinnova

**Extremväders konsekvenser på
människor, samhällen och natur:
värmeböljor torka och skogsbränder**

Sök senast: 29 november

Formas

**Nya tekniker, lösningar
och system för att begränsa
växthusgasutsläppen från
animalieproduktion**

Sök senast: 3 december

Formas

Hållbar produktion för fordonsindustrin

Sök senast: 11 december kl 14

Vinnova

MEJLA EXPERTHJÄLPEN!

- Med Lag & rätts Expert hjälpen är du aldrig ensam i ditt hållbarhetsarbete.
- Vi ger dig ett första, övergripande svar som leder dig vidare till fördjupande läsning och kontakt med expertis med mera. Vårt mål är du aldrig ska behöva vänta mer än fem arbetsdagar på svaret.
- Mejla frågor till:
lagochratt@aktuellhallbarhet.se